

04. marts 2015

UPA 2015/148/149/150

**Siunnersuut uunga: Inatsisartut Suleriaasiata allanngortinneqarnera (UKA2015/148).**

**Siunnersuut uunga: Naalackersuinikkut sulinermut aningaasatigut tapiissuteqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. xx, uu. qqqq 2014-imeersoq (UPA2015/149).**

**Siunnersuut uunga: Inatsisartunut Naalackersuisunullu il.il. ilaasortat aningaasarsiaqartitaanerat il.il. pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. xx, uu. qqqq 2014-imeersoq (UPA2015/150).**  
(Tamarmik Inatsisartut Siulittaasoqarfiannit saqqummiunneqartut)

Siumumiit nuannaarutigalugu paasivarput Inatsisartut Inatsisaanni Suleriusaannilu arlariinnik pisariaqartunillu allaannguutissanik upernaakkut ataatsimiinnermi ullormut oqaluuserisassani oqaluuserisassaqartoq.

Siumumi isumaqarpugut, Inatsisartut ineriartornermut aamma malinnaasariaqartut, Inatsisartut sinaakkutissaat eqqarsaatigalugit aammalu inuiaqatigiit Inatsisartut sulinerannut tunngasumik naatsorsuuteqarnerat eqqarsaatigalugu. Taamatuttaaq pisariaqarpoq, Inatsisartut suliaannut tunngasutigut tamanut ersarissumik toqqissisimanartumillu ingerlaaseqarnissaq, taamaalillunilu Inatsisartut suleriaasiat aamma inatsisaareersut killigeqqusaannut naleqqussagaasariaqarluni.

Siumumiit imm. 148/149/150-ilu pillugit allaannguutissanut oqaaseqaateqassaagut naatsorsuutigalugu oqallinnissaq torersoq anguniagaqarfiusorlu aallaavigalugu.

Siumumiit isumaqarpugut Inatsisartut Qinigaasinnaanerup Misilinneqarnissaanut Ataatsimiititaliamik Inatsisartut sinnerlugit nutaamik qinesinerup kingorna katersuutitsinnaasutut toqqaasarnermik ersarissaaneq maannamut ileqquusut naapertorlugit aaqqiissutaasoq. Siumumiit Inatsisartunngortut sinnerlugit Qinigaasinnaanerup Misilinneqarnissaanut Ataatsimiititaliami

naapertuuttumik inissitsiternissaq pingaarutilittut isigaarput, taamattumik matumani kiap inissitsiterluni aggersaasarnissaanut ersarissaaneq naapertuuttutut isigaarput.

Siumumiit isumaqarpugut Suleriutsit periusissallu ersarillutillu eqqortumik oqaasertalersorneqarsimanissaat, taamaalilluni, paatsoorutaasinnaasut qanoq paasisariaqarneranni nungusarneqaqqullugit, taamaattumik nuannerpoq atuarlugu Siulittaasoqarfimmit Suleriuseq pillugu Ataatsimiititaliami suliassat annertussusissaallu pillugit ersarissaanissamik kissaateqartoqarnera, taamaalilluni qularnarsinnaasut allannguuteqartitsinikkut atorunnaarsinneqarsinnaallutik.

Siumumiit isumaqarpugut, oqaaseqatigiinni matumani pineqartumi *“Immikkut ittumik pisariaqartinneqartillugu, Inatsisartut Siulittaasoqarfianiit inassutigineqarpat ataatsimiititaliap ilaasortassaannik arfineq-marlunnik qinersisinnaapput”*; Inatsisartut suleriaasissaani § 9 kapitali 4-mi allaqqasooq oqaluuserilluaqqaarlugu peerniarneqarsinnaasooq isumaqarfigaarput. Imaasinnaavoq pisuni ataasiakkaani nalequtinngitsoq ataatsimiititaliaq arfineq-marlunnik ilaasortaqaassappat, aammami ataatsimiititaliat tallimanik inuttalersugaasarnerat arfineq-marluunatik tallimaasarnerat malittarineqarnerummat, tamannalu oqaatigereerlugu ersarissarneqassaaq, suliassat ilai pisarnermiit annertunerusumik pisariaqartitsisinnaamata, soorlulusooq Aalisarnermut Ataatsimiititaliaq aamma Aningaasaqarnermut- Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliaq taamaattoq, suliassat inuiaqatigiinnut ima pingaaruteqartigisut annertoorujussuarmillu sunniuteqartussat aammalu suliassartaqaqisut, pisariaqarsinnaalluni ataatsimiititaliami ilaasortat tallimaniit amerlanerusariaqarnerat. Taamaattumik Siumumi neriuppugut, oqaaseqatigiit pineqartut piiarneqarniassappata saqqummiussami tunngavigineqartuniit siammasinnerusumik tunngavissaqarluni aqqqiisutigineqassasut.

Partiinut ataatsimiititaliallu allattoqarfiinut suliassatigut oqilisaataassaaq, ataatsimiititaliani sulinermi inuttut sinniisulersuineq maannamut ileqquusimasut pisariisarlugit malittarisassiuunneqassappata, Inuttummi sinniisulersuineq Siumumi allaffissornikkut pisarissersuinerup annikillissarnissaa pitsaasutut isigaarput, tamannalu pillugu siunnersuutigineqartoq ajunngitsumik nalilerparput suleriaasissatut atuutsinneqartut eqqarsaatigalugit, suliassammi Siulittaasoqarfimmut ataatsimiititaliallu allattuvinut minnerunngitsumillu partiit allattoqarfiinut pisariaqanngikkaluartumik suliakkersutaanerat eqqarsaatigalugu oqilisaataasammata.

Allaffissorlutik ingerlatsisut tunngaviusumik isigalugu isertuaatsumik ingerlatsiviusariaqarput paasissutissallu tunngaviusumik tamanit pissarsiareriaannaasariaqarput, Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq naapertorlugu. Taamatuttaaq anguniarneqartuartariaqartoq allaffissornikkut ingerlatsisut “pitsaasumik ingerlatsineq”, aammalu allaffissornermi ingerlatsineq inatsisit atuuttut malittaralugit, allaffissornikkut naleqartitatigut ileqqorineqartut aammalu inatsisit atuuttut allassimannikkaluartut, allaffissornikkut ingerlatsinermi ileqqorissaarneq malillugu ingerlanneqassasoq, innuttaasut illersugaanissaat pingaartinnerullugu, taamaattoq ”naalagaaffiup isumannaatsuunissaa” pisariaqanngitsumik innarlerneqarnissaa pinaveersaartillugu. Taamattoq aamma oqaatigisariaqarpoq, Siumumi eqqarsarnartoqartikkatsigu Inatsisartut ”Naalakkersuisut akisussaatinneqarsinnaaneranik inatsit” atonerlunneqarsinnaanera tatiginninnginnermik taasititsineq”tusatsiakkat” ilisimasat aallaaviginagit pisinaammat, taamaalorsinnaaneq arlaatigut sillimmasinngikkaanni. Taamaammat Siumut isumaqarpoq, oqaaseqatigiinni pineqartut oqaluuseri-lluartariaqartut, eqqaamassavarpummi tamanna siunissami aamma Naalakkersuisooqatigiittussanut assigiinngitsut pillugit atuuttussaammat, tatiginninnginnermik taasititsinermik eqqunngitsumik tunngaveqarluni eqqorneqarsinnaallutik, taamaalilluni Inatsisartut siunertavia naapertorlugu sulineq tassaasoq aaqqiisuteqarnissaq siunertaralugu isumaqatigiinniarneq pisariaqanngitsumik akornuserneqarsinnaalluni, umimmattut nuliusutut imminnullu nittarsaallutik pissaaneqarniuttut assigalugit pissusilersorluni.

Ataatsimiitaliami sulineq pisariaqanngitsunik anguneqarsinnanngitsunillu inatsisiliornermut kinguarsaataasunik imaqartinneqartariaqanngilaq, tamaattumik, ataatsimiitaliami sulineq pingaaruteqarpoq, qulakkeerneqartariaqarpoq ataatsimiitaliami pitsaassuseq annertussusermiit pingaartinnerullugu inatsisartut siunnersuutaanik suliaqarneq, taamaattumik Siumup naleqqussorivaa, ataatsimiitaliat siunnersuutaasut nammineq pingaarnersiuinikkut tunngavissaqartinneqassappata, tamannami Inatsisartunit aalajangersaaffigineqarsinnaavoq. Taamaattumik Inatsisartut suleriaasissaa aqputigalugu isumannaarneqassaaq, ataatsimiititat aammalu Naalakkersuisut pisariaqanngitsumik suliakkerneqarpallaarneqarnissaat, suliasammimi pineqartut aamma aningaasatigut kinguneqartarmata, kiisalu aamma inatsisissanik pipallannerinnakkut pilersitsineq pinngitsoorneqarsinnaalluni. Soorunami aamma inernerissavaa Inatsisartuni naassaannngitsumik pisariaqanngitsumillu oqallinnerit annikillisarneqassammata siunnersuummi amerlanerussuteqartunit ilalerneqanngippat ingerlaqqeriarnissaannullu itigartitaappat ataatsimiitaliami amerlanerussuteqartunit aamma akuerineqarnissaa

annikittuararsuuvoq, ataatsimiititaliat Inatsisartut amerlanerussuteqartut naapertorlugit inissimasunit inuttalersugaammata.

Eqaatsumik aaqqiinniarnertalimmillu oqallisitseriaaseqarluni sulinissaq Inatsisartuni pisariaqarpoq, taamaammat Siumup nuannaarutigaa Siulittaasoqarfiup apeqquteqaateqarluni oqallittarnerit nutarterniarmagit, apeqquteqaateqarluni oqallinnissat ingerlaavartumik tunniunneqarsinnaangortillugit, taamaasilluni oqallisissap soqutiginarnerani pisunullu qaninnerani oqallisigineqarsinnaangussalluni, Inatsisartullu oqallinnerat suli soqutiginarnerani ingerlanneqarsinnaangussallutik, taamatuttaaq kingunerissallugu Inatsisartuni oqaatigineqartut malitsigisaanik oqaaseqaateqarnissaq, aaqqeerususeqartumik sulinermik kinguneqarluni Inatsisartut ataatsimiittarfiat oqaatsinik imaqaangitsunik oqaaserparujussuarnik unammiffiujunnaarluni.

Siunnersuutini qulaaluaat, allannguutissatut siunertaa tassaavoq, siunnersuutit amerlanerussuteqarluarfiusinnaasut ukkataraluguit oqallinnissaq. Tamanna aamma siunnersuutip arfineq-aappaanituut qulakkeerneqassaaq, inatsisissanik suliaqarnermi pitsaassusilimmik pingaartitaqarnissaq, Inatsisartummi aalajangersagaat inuiaqatigiinnut innuttaasunullu tamanut atuuttussamik sunniuteqartarput, tamannalu imatut inerneqarsinnaavoq sulinerup eqaallisarneqarnera anguinnarnagu, inatsisiliornikkut suliap qaffassarneqarneranik, tamannalu isumaqaangilaq siunnersuut tamakkiisumik atorunnaarsinneqartoq ataatsimiititaliamit ingerlaannarlugu sularineqaangippat. Imatut paasineqaannassaaq siunnersuut nalunaarutigineqaqqissasoq inatsisartut ukiuata nutaap aallartinnginerani. Tamatumani pingaarpoq qulakkeerniassallugu suliassatut ileqqussap nutaap amerlanerussuteqartunit ikinnerussuteqartunut pinngitsoortitsiniutitut atorneqaanginnissaa, taamaattumik Siumumit isumaqaangilagut siunersuut taamalilluni atorunnaarsinniaannartassasoq, siunnersuutimmi Inatsisartunit sularineqarnermigut itigartinneqaangikkuni akuerinearnissaa qulakkeerneqassaaq.

Assigiinngitsunik patsiseqarluni pisariaqarsinnaasarpoq siunnersuutaasup ullormut oqaluuserisassaniit peerneqarnissaa, ullumikkut imatut ingerlaaseqartoqarpoq Siulittaasoqarfimmut piumasaqarnikkut saqqummiullugu aalajangerneqartarluni ullormut oqaluuserisassaniit peerneqassanersoq. Siunnersuutip qulingata allanneqarneratuut ajornannginnerulissaaq, siunissamilu tamanna pivisunngorsinnaalluni, ataatsimiinnermi aqutsisumut ataatsimiinneq

sioqqullugu saaffiginnikkut ullormut oqaluuserisassamut siunnersuutaasup peerneqarnissaa kissaatigalugu, suliassat pillugit eqaallisanissaq Inatsisartut allattoqarfianiinnaangitsoq inatsisartuni ilaasortat partiillu allattoqarfiini pissaaq.

Ammasumik pissuseqarluni ingerlatsineq aammalu allaffissornikkut ileqqorissaarneq tamat oqartusaaqataanerat naapertorlugu allaffinni qullersaqarfinnilu ingerlatsiviusuni tamani aallaaviupput, innuttaasut qujanartumik annertunerujartortumik ilisimasaqaleriartorput tamannalu pissutigalugu aamma allaffissorluni qullersaqarfinnut inatsisartullu ammasumik ingerlartsinissaanut piunasaqarnerulerlutik. Siumup Inatsisartuni ilaasortat soqutigisaat pillugit pinngitsoorani ilisimatitsisarnissaq pillugu siunnersuut tapersersinnaava eqqortussaq pisussaaffiillu malitsinneqarpata, taamaammallu isumaqarpugut ima aaqqiisoqartariaqartoq, soqutigisanik ilisimatitsisussaatsineq partiit iluanni pisusaaffiussaaq, taamaalilluni partiit ataasiakkaat malittarisassiortussanngorlugit, isumaqarpugullu partiit iluani kinguneqartitsisinnaanissaq pisusaaffiussasooq Inatsisartut allattoqarfianiinnani.

Inatsisartuniit sulinngiffeqarumalluni malittarisassiat ataatsimoortut paasiuminarnerupput atoruminarnerullutillu, Inatsisartunilu sulinngiffeqarnermik malittarisassat inatsisini assigiinngitsuni siammarterlutik atuuttariaqanngillat. Siumup siunnersuummi tassanerpiaq allassimasut alloriarnertut pitsaasutut isigai, sulinngiffeqarumallunilu qinnuteqaat isumaqatigiinniutissaassanngilaq, allaffissornikkullu akisariaannanngorlugu suliarisariaannanngorlugulu malittarisassiuunneqarsimasariaqarluni, Pisinnaatitaaffiit, pisussaaffiit ilaasortallu periarfissai ersarilluinnartumik allassimasariaqarput, tamannalu pillugu Siumumiit allannguutissatut siunnersuut ilalerparput.

Oqaaseqarnissamut piffissaliussat Inatsisartuni naapinnerni tamani uteqattaartumik oqallissutaasarpud, ilaasortat tamarmiusut/partiillu ukiuni qaangiuttuni piffissamik sivitsuiniarlutik qinnuteqartarput. Inatsisartut ataatsimiittarfiani oqallinneq periarfissiisariaqarpoq piffissakillunilu killilersuisuunani, illuatungaani aamma nakkutigineqanngitsumik naassaangitsumillu oqallinneq Nunatta oqaluttarfiani pingaarnersaanni siunertaassanngilaq. Siumup pingaartippaa, oqalunissamut piffissarititaasut inatsisartut pingaaruteqassusaanut naapertuunnissaat allaffissornikkullu pisariusunngortittariaqanngitsut. taamaattumik Siumup pingaartippaa inatsisartuni ilaasortat oqalugiartissamik sivitsuisariaqannginnissaat oqalugiaatitik imartoqisut naammassiniarlugit.

Oqaluuserisassamut tullermut ingerlaqqittoqarnissaanik siunnersuut tunngavilersuummigut Naalakkersuisunik imaluunniit Naalakkersuisunut ilaasortamik tatiginninnginnermik tunngaveqartinneqarpat siunnersuutitut allatuulli siunnersuutaavoq isumaatigiinniassutaasusaaq, taamaattumik Siumup naleqqutsippaa oqaaseqarnissamik piffissarititaasut allat siunnersuutit assigalugit oqaaseqarnissamut piffissarititaasut malittarisassaniittut Inatsisartut suleriaasianniittut naapertorlugit oqaluuserineqassasoq.

Ersarilluinnartariaqarpoq naalakkersuinikkut suliaqartut eqqarsaatigalugit kikkut aningaasatigut tapissuteqarfigneqarsinnaassanersut, Inatsisartuni ilaasortat partiivilu innuttaasut qinersisartut piginnaatitsissutaat naapertorlugu sulipput, taamaammat tamanik soqutigineqartariaqarpoq, naalakkersuinikkut suliniuteqartut ersarissumik paatsoorneqarsinnaanngitsunik malittarisassaqaarnissaat. Qinersisarneq pillugu inatsit naapertorlugu qinersisartoq inummik imaluunniit partiimik taasisinnaatitaavoq, partii taaneqassalluni qineqqusaartumik taasinnaasaminnik nassaarsinnaanngikkunik, taamannallu maanaannakkut partiimit avissaarluni partiimik pilersitsinermi partii nutaaq qinersinikkut piginnaanilerneqarsimanaviarnani, taamaattumik partiit, qinigaaffiup ingerlanerani partiinit pioreersunit avissaarnikkut pilersinneqartut, taamaalillutik matoqqasumik isertuussamillu qinersinerup inenera naapertorlugu Inatsisartunut isersimanngippata partiimut tapiissutinik pisinnaanngillat, taamaallat ilaasortanut ataasiakkaanut tapiissutinik pissarsisinnaassallutik. Tamanna Inatsisartut oqaluttuarisaaneranni qaninnermi marloriarluta misigereerparput. Tamanna isumaqanngilaq qinersisartunit qinigaq partiiminiit anillariarluni nammineq partiiliortoq qinersisartunit piginnatinneqarluni sulinngitsoq, tamaattumik qinerneqartup tapisiassai aninermi malitsigisaanik nassassavai. Naalakkersuinikkut suliaqartunut aningaasatigut tapiisinaanermik periarfissap inatsisitigut malittarisassiunneqartoq inatsisartunut qinikkap inatsisini tunngaviusut naapertorlugit isummani kisiat naapertorlugu sulinissaa illersugaagaluartoq, qinersisartunut assuarnaatsumik sunniuteqarsinnaavoq, qinersisartummi akuttunngitsumik misigisarmata partiiniit anisuniik uukapaasiarineqarlutik, ilimagineqarsinnaammallu malittarissaa pineqartoq atuutilerpat partiiniit aniinnarnissamut pinaveersaataasinnaasoq partimiik aninnginnerani aninissaminik eqqarsaatilik eqqarsarteqqilaaqqaarlugu.

Naalakkersuinikkut sulinissamik aningaasatigut tapiisoqartarpoq qulakkeerumallugu, Inatsisartut allattoqarfiat kiffaanngissuseqarluni departementit assigalugit partiniit avissaaqqanissaa, tamannalu pissutigerpiarlugu partiit sulisussaminnik atorfinitsitsisariaqarput naalakkersuinikkut suliaasat

partiiip tunngavianiik aallaaveqassammata, suliassat ilaat naalakkersuinikkut tapiiffigineqartut tassaapput aalajangiiffisatut siunnersuutit, apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuutit, partiit oqaaseqartartuisa oqaasissaat il.il. nutsertinnissaat. Siusinnerusukkut misigaavut partiit siunnersuutiminnik ilanngussaminnillu nutseriumangilluinnartut, taamaasillunilu Inatsisartut aningaasatigut tapiisarsimapput siunertaasumut atorneqanngitsunik, tamannalu imatut paasineqarsinnaavoq, aningaasat siumoortumik pituttugaagaluartut siunertaminnut atorneqanngitsut, Siumut isumaqarpoq tamanna oqaluuserineqartariaqartoq, Inatsisartunilu aalajangersaasoqartariaqartoq, malittarisassat malinneqanngikkaangata qanoq kinguneqartitsisoqartarnissaannik, Siumup isumaanut aamma tamanna naapertuuppoq, Inatsisartuni suliassap ersarilluinnartunik malittarisassaqaarnikkut suliareqarnissaanut. Eqqaamallugu aalajangikkavut Inatsisartut suleriaasissaannut, inatsisartut ilaasortaasa akissarsiaannut tunngatillugu inatsisinut, naalakkersuinikkullu suliaqarnermi tapiissutinut tunngasut tamarmik assigiimmik partiinut tamanut kinguneqartarmata.

Taamatut oqaaseqarlunga siunnersuutip Suleriaaseq pillugu Ataatsimiititaliami Inatsisinullu Ataatsimiititaliami suleqatigiilluni suliareqqissaarneqarnissaa innersuussutigaaara siunnersuutigineqartut ataatsimiititaliani pineqartuni attuumassuteqarmata.

Nikolaj Jeremiassen

Siumut